

Utbildningsinspektion i Engelbrektskolan grundskola årskurs 7–9, obligatorisk särskola årskurs 7–10

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden

2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Engelbrektskolan årskurs 7–9	Antal barn/elever
Grundskola	272
Särskola	30

Utbildningen i Engelbrektskolan omfattar grundskola årskurs 7–9 och obligatorisk särskola (grundsärskola) årskurs 7–10. På skolan finns även en s.k. förberedelseklass. Årskurs 4–6, som bildar en enhet med Stureskolan, behandlas i en separat rapport. Stureskolan och Engelbrektskolan har en gemensam ledningsgrupp som man benämner samverkansgrupp bestående av två rektorer (en för Stureskolan och Engelbrektskolan årskurs 4–6 och en för Engelbrektskolan årskurs 7–9), utvecklingsledare för arbetsenheterna och en facklig förtroende-
man.

Engelbrektskolan är belägen vid Oscarsparken i centrala Örebro. Oscarsparken används av eleverna både på rasterna och som idrottsplats. Skolans huvudbyggnad är byggd 1938 och skolan består även av två andra byggnader samt en paviljong och ett elevhus. I elevhuset arbetar fritidsledare, fritidspedagog och fritidsassistent.

Grundskolan årskurs 7–9 (i fortsättningen endast benämnd Engelbrektskolan) består av elva och grundsärskolan av tre klasser. Skolan är uppdelad i fem arbetsenheter.

Eleverna i grundsärskolan kommer främst från Rostaskolan men även från andra skolor i kommunen. En tredjedel av eleverna i grundsärskolan har ett annat modersmål än svenska. Planer finns på att grundsärskolan skall flytta från Engelbrektskolan till Vasaskolan.

Engelbrektskolan har en dansprofil, vilken cirka 30 procent av skolans elever valt.

Genomförandet av inspektionen i Engelbrektskolan årskurs 7–9

Skolverket sände den 28 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Engelbrektskolan årskurs 7–9 har bestått av undervisningsråden Catarina Fredriksson och Per Grundtman samt enhetschef Kerstin Hultgren. Besök i Engelbrektskolan årskurs 7–9 genomfördes den 21–22 september 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Engelbrektskolan årskurs 7-9, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Engelbrektskolan genomfördes formella intervjuer med skolledning, lärare, ett urval elever i årskurs 9, deras föräldrar samt föräldrar till elever i grundsärskolan. Lektioner i årskurs 9 samt grundsärskolan besöktes. Observationer och spontana samtal med elever och personal under inspektionsbesöket som helhet utgör också underlag för bedömningen.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Intervjuer och observationer ger en bild av en skola med bra stämning och där eleverna känner sig trygga. Kränkande behandling förekommer, enligt samstämmiga uppgifter, i mycket liten omfattning och i de fall det förekommer tar enligt eleverna lärarna tag i det mycket fort.

Forum för elevinflytande för eleverna i grundskolan finns i form av elev-, klassbiblioteks- och matråd. Det finns även ett råd, Engelbrektsrådet, där föräldrar, elever och personal gemensamt medverkar. Eleverna upplever att de har ett visst inflytande över undervisningen genom att de kan välja temaarbete, vad de skall göra på undervisningspassen i idrott och hälsa, i hem- och konsumentkunskap, redovisningsform i ämnet svenska m.m.

Enligt personalen har eleverna i grundsärskolan inflytande bl.a. genom att de är med och bestämmer hur veckans schema skall se ut. De är även med och bestämmer vad de skall "forska" om samt var de skall göra studiebesök. I en bok kallad "guldkornsboken" utvärderar eleverna dagens arbeten. De har även klassråd och "storsamlingar". Vid inspektionen framkom dock att eleverna själva upplevde att det var lärarna som bestämde till stor del. Bland annat hade inte eleverna elevens val.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av skolans arbete med normer och värden är bra, men att inflytandet för eleverna i grundsärskolan behöver förbättras.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Enligt kvalitetsredovisningen är ett av skolans mål att alla elever i årskurs 9 skall nå godkänt betyg i svenska, engelska och matematik vid vårterminens slut 2004.

Av den betygsstatistik som finns nationellt publicerad i SIRIS, Skolverkets Internetbaserade resultat- och kvalitetsinformationssystem, framkommer att 84,8 procent av alla elever i årskurs 9 uppnådde godkänt i alla ämnen och 94,3 procent var behöriga till nationellt program till gymnasieskolan 2004.

I SALSA, Skolverkets Arbetsverktyg för lokala Sambandsanalyser, görs jämförelser mellan de erhållna resultaten uttryckta i betyg och de modellberäknade resultaten utifrån vissa bakgrundsfaktorer för de elever som går i skolan. Under de år som jämförelserna gjorts ligger Engelbrektskolan över det modellberäknade resultatet men med en negativ utveckling.

Eleverna i Engelbrektskolan upplever att både provresultat och annat de presterat påverkar betygen.

Rektorn och lärarna själva uppger att lärarna i grundskolan har en god kännedom om elevernas kunskapsutveckling genom t.ex. utvecklingssamtalen, då lärarna inför dessa samtal fyller i en blankett om elevernas kunskaper i t.ex. matematik. Inför kommande utvecklingssamtal fortsätter läraren att fylla i blanketten som följer ämnet och eleven under åren. Att lärarna har kännedom om och följer respektive elevs kunskapsutveckling påvisas t.ex. av att läraren utarbetar åtgärdsprogram för elever i behov av stöd eller kontaktar resursarbetslaget vid behov. Skolan gör även egna sammanställningar över resultaten på de nationella proven för eleverna i årskurs 9. Dessa sammanställningar kan ge underlag för pedagogiska diskussioner.

För eleverna i grundsärskolan saknas en samlad bild över elevernas resultat. Enligt lärarna omöjliggörs det av att eleverna kunskapsmässigt ligger på mycket olika nivå. Inspektörerna kunde dock uppfatta att lärarna har god kännedom om resultaten på individnivå, vilket bl.a. visade sig genom de planeringar och uppföljningar som gjordes för varje elev.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans resultat inom området kunskaper är bra. Inspektörerna vill dock uppmärksamma grundsärskolan på värdet av att ha en samlad bild av elevernas resultat på skolenivå.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Arbetet med värdegrundsfrågor i Engelbrektskolan bedrivs bl.a. genom att varje klass väljer kamratstödare som träffas en gång i månaden. Dessa rapporterar till personalen vid misstänkt förekomst av kränkande behandling. Det finns även ett mobbningsteam bestående av elever, lärare, rektor, specialpedagog och skol-sköterska.

Eleverna i grundsärskolan har arbetat med Charlie, ett arbete som bestått i att stärka barnens självkänsla och utveckla deras sociala färdigheter. Diskussioner om värdegrundsfrågor sker regelbundet i klasserna. Arbete sker även för att förbättra språkbruket. I syfte att öka tryggheten för eleverna samt träna dem i att skapa kamratrelationer har eleverna fått byta klasser under höstterminen 2004.

Skolan har ett handlingsprogram benämnt ”handlingsplan mot mobbning”. Denna skall dock enligt personalen byta namn till ”handlingsplan för trygg miljö”. Handlingsplanen definierar mobbning samt beskriver tillvägagångssättet vid misstanke om att detta sker. Enligt programmet kontaktas mobbningsteamet vid misstanke om att någon elev utsätts för kränkande behandling, samtal sker med alla berörda och efter en vecka sker ett uppföljningssamtal. Föräldrarna kontaktas enligt programmet efter uppföljningssamtalet, detta för att de som har utfört den kränkande behandlingen skall få en möjlighet att ta ansvar för sitt handlande. Då kontaktas även föräldrarna till den elev som utsatts. I programmet framkommer också att om den kränkande behandlingen inte upphör tar rektorn beslut som kan innebära exempelvis flyttning eller polisanmälan av eleven som utfört den kränkande behandlingen. Enligt rektorn har detta aldrig tillämpats och heller ej diskuterats på skolan. Inspektörerna påpekar att mot bakgrund av reglerna kring disciplinära åtgärder i grundskoleförordningen är det inte möjligt att som ren bestraffning förflytta elev från en skola till en annan.

Som nämnts i avsnitt 1 finns klass-, elev-, mat- och biblioteksråd för eleverna i grundskolan. Elevrådet samlas en gång per månad och består av två elever från varje klass. Klassråd hålls en gång per vecka och ordförande och sekreterare väljs. Matrådet träffas en gång per månad och där tas bl.a. upp synpunkter som framkommit i klassråden, vilka regler som skall gälla i matsalen och vilken mat som skall serveras. I Engelbrektsrådet tas bl.a. upp saker som diskuterats på elevrådet.

Eleverna i grundsärskolan har en föräldrarepresentant i Engelbrektsrådet. Eleverna i grundskolan är representerade i matrådet och i mobbningsteamet. På

de ”storsamlingar” som äger rum i grundsärskolan diskuteras bl.a. sådant som tagits upp på klassråden.

Personalen i grundsärskolan upplever att de till största delen endast är lokalin-
tegrerade på Engelbrektskolan, även om de deltar i vissa av grundskolans aktivi-
teter.

Arbetet med främjande av hälsosamma livsstilar i grundsärskolan sker bl.a. ge-
nom dagliga promenader och massage en gång per vecka.

Arbetet med hälsofrämjande åtgärder i grundskolan sker bl.a. genom friluftsdag-
ar, att eleverna har ämnet idrott och hälsa två gånger per vecka och dagliga
promenader till matsalen som är belägen cirka en kilometer från skolan. Det
sker även ANT-undervisning (Alkohol, Narkotika och Tobak).

Ett av målen i skolans verksamhetsplan 2003–2005 är att flickors och pojkars,
kvinnors och mäns lika rättigheter och möjligheter till inflytande skall vara
självklara inslag i arbetet. Flera arbetsenheter har också som mål att dela in ele-
verna i pojk- och flickgrupper vid vissa tillfällen och även göra klassrumsobser-
vationer för att undersöka om flickor och pojkar kommer till tals i de olika klas-
serna.

Information till föräldrarna i Engelbrektskolan sker genom utvecklingssamtal,
månadsbrev och föräldramöten. En del av klasserna har loggböcker och vissa
lärare har kontakt med föräldrarna via e-post. Det finns även en skrift benämnd
”Välkommen till Engelbrektskolan, skolan i centrum” som bl.a. informerar om
skolans organisation, resursteam, trivseregler m.m.

Information till föräldrarna till eleverna i grundsärskolan sker bl.a. genom för-
äldramöten, utvecklingssamtal och veckobrev. Föräldrarna och personalen är
överens om att samarbetet fungerar bra mellan hem och skola.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbete med arbetsmil-
jö och delaktighet fungerar bra. Handlingsprogrammet mot kränkande behand-
ling bör utvecklas så att detta även omfattar de fall då kränkande behandling
sker mellan vuxen och elev och att disciplinära åtgärder överensstämmer med
grundskoleförordningen. Det är inte godtagbart att Engelbrektskolan inte kon-
takter föräldrarna till de inblandade eleverna då detta strider mot läroplanen.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utfor-
mas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplaner-
na, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns
bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser,
för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garan-
terad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för ar-
betsätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling bar-
nen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar
arbetet till olika behov.

Utvecklingssamtal hålls med alla elever och vårdnadshavare i grundskolan och
grundsärskolan en gång per termin. Eleven deltar enligt vad som framkommit

av intervjuerna aktivt genom att denna, i de flesta klasser i grundskolan, fyller i ett dokument innan samtalet. Lärarna skickar även hem omdömen innan utvecklingssamtalen som sedan diskuteras på dessa. Inspektörerna påpekar att utvecklingssamtalet får kompletteras med skriftlig information om vårdnadshavaren begär det. Dessa får dock inte ha karaktären av betyg.

Eleverna i grundskolan uppger att de vet vilka mål de skall uppnå genom att lärarna informerar dem muntligt och skriftligt. I de flesta ämnen vet eleverna även vad de skall prestera för att erhålla olika betyg. Föräldrarna uppger att de får information om vilka mål deras barn skall uppnå genom att de delges dessa, bl.a. på utvecklingssamtalen. Föräldrarna upplever dock att skolan kan bli bättre på att informera eleverna om målen. Det är tveksamt om eleverna i grundsärskolan är medvetna om vilka mål de skall uppnå.

Undervisningen varierade mycket mellan de tre klasserna i grundsärskolan, inspektörerna kunde se exempel på såväl ”katederstyrd” undervisning som undervisning där eleverna uppmuntrades att vara mer aktiva.

Både eleverna i grundskolan och i grundsärskolan gör många studiebesök. Grundsärskolan arbetar efter Isbergsmodellen som består av att observera, utvärdera vad det som observerats kan bero på samt analysera vad som kan åtgärdas.

Skolan planerar att påbörja arbetet med individuella utvecklingsplaner under 2005 för eleverna i grundskolan. I grundsärskolan, som har individuella utvecklingsplaner för eleverna, pågick diskussioner om att påbörja arbetet med portfolio.

Personalen i grundskolan uppger att undervisningen till viss del påverkas av om eleverna skall ha nationella prov. Det kan då hända att undervisningen anpassas till innehållet i proven.

För enheterna Stureskolan och Engelbrektskolan finns en gemensam handlingsplan för elevhälsan där en arbetsgång för elevärenden finns beskriven. Enligt kvalitetsredovisningen kommer handlingsplanen, som reviderades i juni 2004, att utgöra ett bra stöd i skolans fortsatta arbete, bl.a. vad avser att vidareutveckla arbetet med åtgärdsprogram och dokumentation.

I Engelbrektskolan finns en fungerande organisation för att möta elever i behov av särskilt stöd. Vid höstterminens början sker en kartläggning av vilka behov som finns. Specialpedagogen för samtal med varje arbetslag om vilka elever som behöver stöd. Specialpedagog och speciallärare har ett nära samarbete och de anser sig ha ett stort inflytande över hur resurser skall fördelas. I resursarbetslaget, där både rektor och specialpedagog ingår, diskuteras resursfördelning och vilka åtgärder som skall sättas in. I specialpedagogens arbetsuppgifter ingår också att handleda lärare, elevassistenter och arbetslag, att göra observationer och pedagogiska kartläggningar. Specialpedagogen bedriver även både enskild undervisning och undervisning i grupp för elever med dyslexi. Enligt eleverna är Engelbrektskolan en mycket bra skola för elever med detta funktionshinder.

Ett resursteam finns som är gemensamt för de båda skolorna och som består av rektor, fritidsassistent, socionom, psykolog och specialpedagoger. Det ovan nämnda resursarbetslaget har möten två gånger per månad. Det som inte kan lösas i resursarbetslagen förs till resursteamet.

Stöd ges både i klassrummet och enskilt. Föräldrar och elever uttrycker sig positivt om det stöd och den hjälp som barnen får i skolan.

För elever i behov av särskilt stöd i grundskolan utarbetas åtgärdsprogram. Skolan har en tydlig arbetsgång för hur åtgärdsprogrammen utarbetas som också involverar elev och föräldrar. Enligt intervju med rektorn utarbetas dock inte åtgärdsprogram för alla elever i grundskolan som är i behov av särskilda stödåtgärder i Engelbrektskolan. Enligt personalen finns det ofta flera åtgärdsprogram för samma elev då ett åtgärdsprogram ibland skrivs för varje ämne. Inspektörerna påpekar att åtgärdsprogram enligt grundskoleförordningen skall upprättas för elever i behov av särskilt stöd då det härigenom tydliggörs vilka åtgärder som skall vidtas, vem som har ansvaret för att en åtgärd genomförs samt när och hur uppföljning skall ske. Inspektörerna vill understryka att det är mindre lämpligt att samtidigt upprätta flera olika åtgärdsprogram för eleven eftersom det torde vara det bästa för eleven om stödet utformas i ett helhetsperspektiv. Vissa problem kan vara ämnesspecifika och detta bör markeras i ett åtgärdsprogram men det är samtidigt viktigt att lärarna samarbetar och har ett helhetsperspektiv när en elev har problem i flera ämnen.

I grundsärskolan skrivs dokument enligt ovan nämnda Isbergsmode, där målsättning, aktivitet, starka och svaga sidor och nuläge ingår. Detta dokument motsvarar ett åtgärdsprogram. Uppföljning sker ofta, ibland dagligen och ibland med någon veckas mellanrum.

Modersmål för eleverna anordnas efter skoltid. I Engelbrektskolan erbjuds eleverna studiehandledning på modersmål och skolan överläter beslutet till hemmet. Inspektörerna påpekar att studiehandledning på modersmål är en särskild stödinsats som rektorn skall fatta beslut om, ifall en elev behöver det.

I Engelbrektskolan finns sedan 2003 en s.k. förberedelseundervisning för elever i årskurs 7–9. Eleverna som deltar i förberedelseundervisningen har tillhörighet i annan klass.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den pedagogiska verksamheten och undervisningen är av god kvalitet. Det är inte godtagbart att åtgärdsprogram inte upprättas för alla elever i behov av stöd.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

För Engelbrektskolans styrning, ledning och kvalitetsarbete finns en rektor på heltid. Rektorn har innehaft tjänsten sedan 1997 och är av vad som framkommit vid intervjuer förtrogen med verksamheten.

I den gemensamma kvalitetsredovisningen för Stureskolan och Engelbrektskolan beskrivs hur verksamhetsmålen skall följas upp och utvärderas. Grundsärskolans personal är med i framtagandet av kvalitetsredovisningen genom att de lämnar synpunkter på denna. Även om grundskolan omfattas av kvalitetsredovisningen är dock denna del av skolan ej så synlig i redovisningen. Personalen i grundskolan är med i framtagandet av verksamhetsplanen, på vilken kvalitetsredovisningen delvis bygger. Kvalitetsredovisningen tar upp områden såsom delaktighet och inflytande, integration, insatser för människor med funktionshinder m.m. och är uppdelad i resultat, bedömning/analys och förbättringsområden.

Pedagogiska diskussioner äger bl.a. rum i ämneskonferenser i vilka personal från grundskolans årskurs 4–9 deltar. Personalen träffas även på arbetsenhetskonferenser regelbundet. Personalen i grundskolan har pedagogiska diskussioner vid möten som äger rum en gång per vecka. Diskussioner sker även då de får handledning av specialpedagogen då hela arbetslaget träffas en gång per vecka.

I grundskolan är sedan fem år tillbaka betygen ersatta av intyg. Föräldrarna i grundskolan var inte medvetna om rätten att erhålla betyg för eleven och enligt personalen informerar de endast föräldrarna om rätten att erhålla intyg. Enligt särskoleförordningen skall betyg sättas vid vissa betygstillfällen om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det och inspektörerna bedömer att rektorn måste ta ett större ansvar för detta.

Det rådde även oklarheter om eleverna i grundskolan erhåller den garanterade undervisningstiden. Vid intervjun uttrycker personalen osäkerhet om vad timplanen innehåller och elevernas schema i förhållande till denna. Personalen gav även uttryck för att det var av mindre betydelse att följa timplanen då verksamheten är målstyrd. Enligt särskoleförordningen anger timplanen den minsta totala undervisningstid i timmar som skall erbjudas elever i den obligatoriska särskolan och endast efter samråd med elevernas vårdnadshavare får rektorn besluta att timplanerna modifieras. Inspektörerna bedömer mot bakgrund av ovanstående att det är oklart om eleverna erhåller det antalet timmar de har rätt till enligt timplanen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans ledning och kvalitetsarbete fungerar bra. Vidare bedömer inspektörerna att skolans styrning är godtagbar. Förbättring behöver ske så att det säkerställs att särskolans elever får den garanterade undervisningstiden som anges i skollagens ramtimplan. Det är inte godtagbart att särskolan endast utfärdar intyg eller att föräldrarna till eleverna i särskolan inte informeras om rätten att erhålla betyg.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I Engelbrektskolan har inte behov funnits av att göra anpassningar för elever med fysiska funktionshinder, då det för närvarande inte finns elever med sådana funktionshinder.

Skolorna har tillgång till skolsköterska. I enheten finns också ett resursteam där specialpedagog och kurator ingår.

Elevers val erbjuds inte i grundsärskolan. Några av eleverna har dock elevers val tillsammans med eleverna i grundskolan. Personalen menar dock att eleverna i stället erbjuds valmöjligheter i den dagliga undervisningen. Inspektörerna bedömer att detta ej är förenligt med författningarnas krav då elevers val syftar till att fördjupa och bredda elevers kunskaper i ett eller flera ämnen.

Eleverna i grundskolan kan, för elevers val, välja mellan cirka fem olika ämnen för fyra veckor i taget.

Enligt rektorn läser en elev svenska som andraspråk.

Eleverna som söker dansprofil placeras i en av två grupper, beroende på färdighet. Ett av undervisningspassen i idrott och hälsa används till dans för de elever som valt detta. Ett intresse för dans skall finnas för att intagning skall ske, dock finns det inga krav på skicklighet. Alla elever som sökt till Engelbrektskolan och dansprofil har fått plats.

Sammanfattningsvis bedöms tillgången till pedagogisk verksamhet vara god. Det är dock inte godtagbart att elever i grundsärskolan inte har elevers val.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Engelbrektskolan har samtliga lärare utom en i grundskolan adekvat utbildning. Vid inspektionen var dock denna lärare under utbildning. Rektorn uppger

att skolan inte har några problem med att rekrytera personal med en utbildning avsedd för den undervisning den i huvudsak skall bedriva. I grundsärskolan bör dock skolan sträva efter att samtliga lärare skall ha specialpedagogisk utbildning, då detta inte var fallet.

Individuella kompetensutvecklingsplaner finns för personalen i Engelbrektskolan och personalen är mycket nöjd med den kompetensutveckling de erhåller.

Kvaliteten på grundskolans lokaler är bra. Vad avser grundsärskolans lokaler kommer förändringar att ske. Planer finns att grundsärskoleverksamheten flyttas till Vasaskolan. Enligt personalen saknas grupprum, eleverna får ibland sitta i korridoren och arbeta. Lokalerna är ej ändamålsenliga och de försvårar personalens möjligheter att bedriva undervisning. Grundsärskolans lokaler var även placerade i anslutning till eleverna i årskurs 4–6 vilket torde försvåra en integrering med grundskolan. Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringar så att lokalerna anpassas på ett sådant sätt att eleverna ges förutsättningar att tillgodogöra sig undervisningen och nå särskolans mål. Lokalerna är dock av tillfällig karaktär och inspektörerna förutsätter att förbättringar görs i samband med den flyttning som planeras.

Eleverna i Engelbrektskolan har tillgång till datorer med Internetanslutning och bibliotek finns.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången på resurser är god. Skolan bör dock sträva efter att alla lärare i grundsärskolan skall ha specialpedagogisk utbildning.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Engelbrektskolan årskurs 7–9 övergripande är av god kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- inflytande för eleverna i grundsärskolan,
- samlad bild av elevernas kunskaper i grundsärskolan,
- skolans handlingsprogram mot kränkande behandling behöver utvecklas när det gäller stöd till elever om den kränkande behandlingen förekommer mellan elev och skolpersonal samt så att disciplinära åtgärder överensstämmer med grundskoleförordningen,
- i grundsärskolan säkerställs inte att eleverna får den garanterade undervisningstiden som anges i skollagens ramtimplan samt
- skolan bör sträva efter att alla lärare i grundsärskolan skall ha specialpedagogisk utbildning.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Handlingsprogrammet mot kränkande behandling innehåller inte uppgifter om att vårdnadshavaren måste informeras fortlöpande om elevens skolsituation enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet avsnitt 2.4.
- Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever i behov av stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Eleverna och elevernas vårdnadshavare i grundsärskolan informeras ej om rätten att erhålla betyg (7 kap. 4 § särskoleförordningen).
- Elevens val erbjuds inte eleverna i särskolan (2 kap. 7–8 §§ särskoleförordningen).

Datum	Ort
2005-04-29	Linköping

Catarina Fredriksson

Per Grundtman

Kerstin Hultgren